

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ «Каразінський міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

КРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини»

спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

освітня програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«28» серпня 2025 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

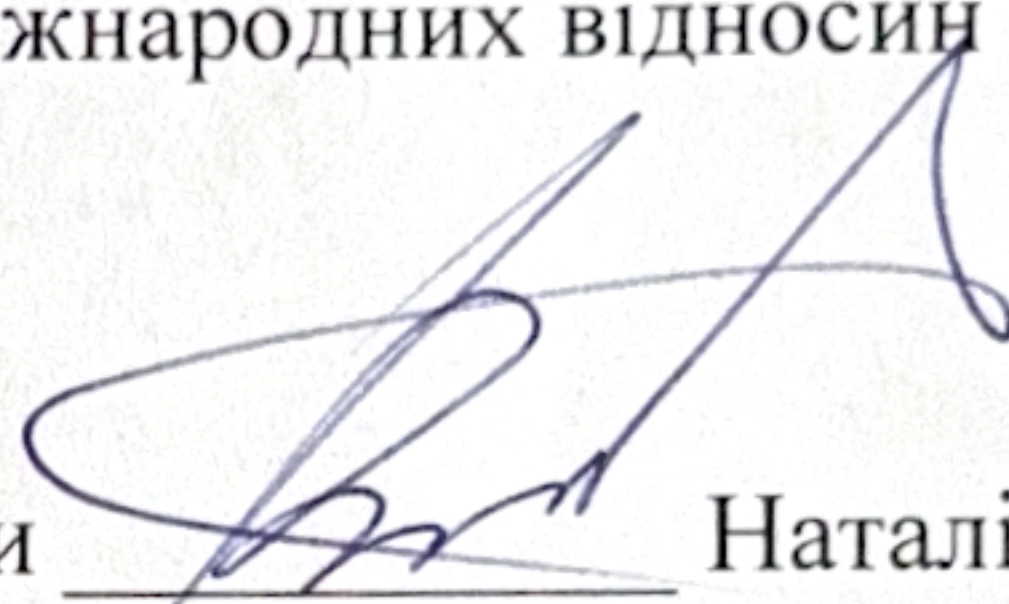
Ганна ФЕДОРОВА, старший викладач кафедри міжнародних відносин

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол №1 від «25» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

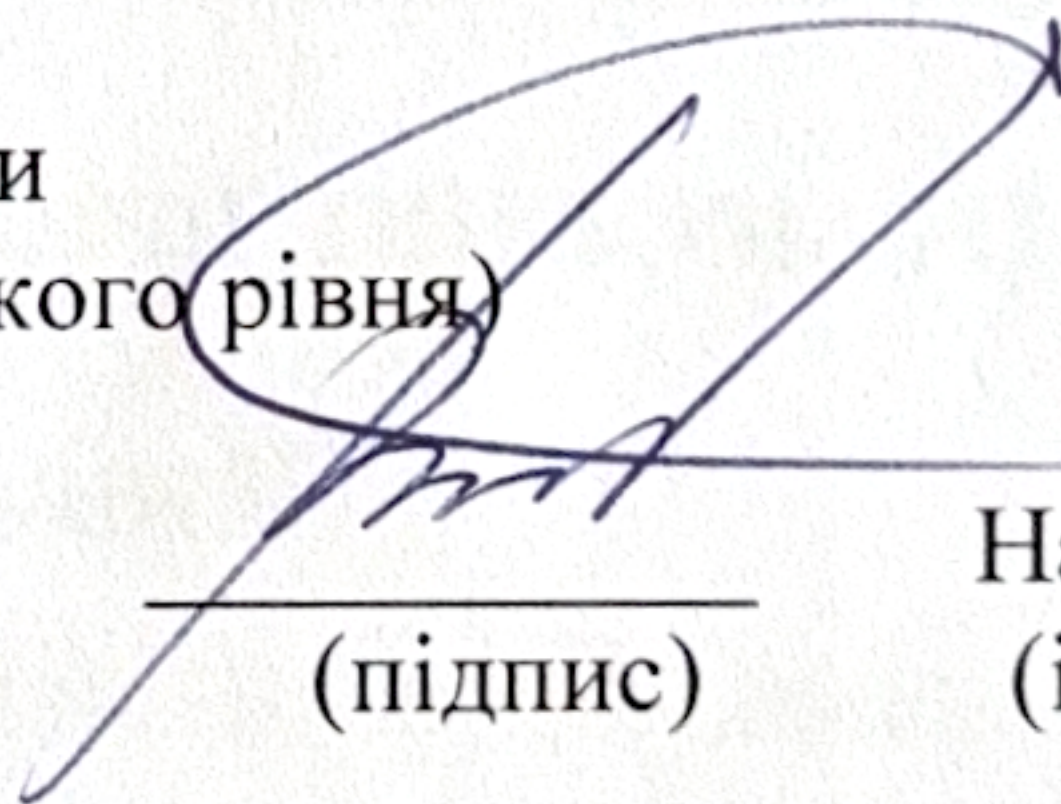
Наталія ВІННИКОВА

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини» (бакалаврського рівня)

(підпис)

Наталія ВІННИКОВА

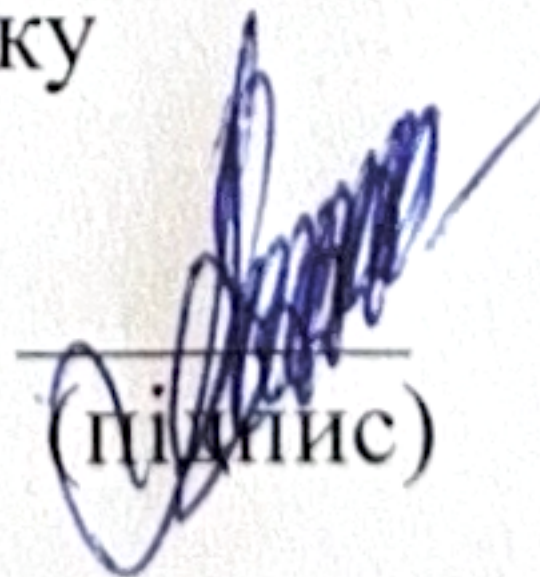
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Країнознавчі студії» складена відповідно до освітньо-професійної програми: «Міжнародні відносини», підготовки бакалавра, за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про державно-правові явища, особливості політичної, економічної, соціальної систем, їх спільні і відмінні риси, загальне й особливе в їх функціонуванні і розвитку у різних країнах та регіонах світу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- пояснити поняття держави, її територіальних меж, населення та функцій;
- ознайомити з основними теоріями походження держави та історичними типами держав;
- розвинути вміння співвідносити географічне положення з політичними, економічними й соціальними характеристиками країни;
- сформулювати знання про суверенітет держави, нації та народу;
- розкрити взаємозв'язок між державою і громадянським суспільством;
- ознайомити з формами правління, державного устрою, політичними режимами та партійними системами у світі;
- надати уявлення про принципи та критерії районування світу;
- сформулювати знання про особливості різних регіонів (Європа, Азія, Африка, Америка, Австралія та Океанія);
- розкрити функції держави як активного учасника міжнародних політичних, економічних та правових процесів.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
8 (сем.) /8 (практ.)	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
72 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	-

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується*

відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна
- формування наступних загальних компетентностей:

- формування наступних спеціальних компетентностей:

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

1.8. Пререквізити.

Вивчення дисципліни передбачає наявність у здобувачів попередньо засвоєних знань з освітніх компонентів: Політичні студії

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні засади країнознавчих студій

Тема 1. Країнознавство як наука та учбова дисципліна

Предмет, метод та завдання країнознавства. Об'єкт вивчення країнознавства. Підходи до вивчення країнознавства. Головні завдання країнознавства. Країнознавство як наука. Роль країнознавства у сфері зовнішніх економічних та політичних зв'язків.

Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу. Поняття держави

Географічне положення держав світу. Основні теорії походження держави (договірна, патріархальна, класова, психологічна, теорія насильства та інші). Історичні типи держави. Поняття та ознаки держави (територія держави, її населення та інші), функції держави. Сутність сучасної держави.

Тема 3. Держава в політичній системі суспільства

Поняття суверенітету держави та його співвідношення з суверенітетом народу та суверенітетом нації. Громадянське суспільство та держава. Поняття громадянського суспільства та його ознаки. Політична система суспільства та держава. Елементи політичної системи суспільства. Поняття та структура форми держави. Види державного правління: монархія та республіка. Форми державного устрою держави: унітарні держави, федерації та конфедерації. Поняття та види політичного режиму держави. Механізм та апарат держави. Партійна система держави.

Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин

Загальні засади районування світу. Регіони світу: країни Європи, країни Азії, країни Африки, країни Північної та Південної Америки, країни Австралії та Океанії. Поняття та функції держави як учасника міжнародних відносин.

Розділ 2. Загальна характеристика політичної, економічної, соціальної та правової систем країн світу

Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України)

Форма держави Україна (форма правління - республіка, форма державного устрою - унітарна держава, політичний режим - демократичний). Політична система України: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи)

Форма держав Європи (країни Західної Європи: Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія; країни Центральної Європи: Польща; країни Східної Європи: Росія, Казахстан, Туреччина; країни Північної Європи: Скандинавські країни): форма правління -

республіка або монархія, форма державного устрою - унітарна держава або федерація, політичний режим - демократичний або авторитарний. Політична система країн Європи: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії)

Форма держав Азії (країни Закавказзя: Грузія; країни Центральної Азії: Узбекистан; країни Південно-Західної Азії: Іран; країни Південної Азії: Індія; країни Східної Азії: Китай, Японія; країни Південно-Східної Азії: Індонезія): форма правління - республіка або монархія, форма державного устрою - унітарна держава або федерація, політичний режим - демократичний або авторитарний. Політична система країн Азії: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки)

Форма держав Північної та Південної Америки (країни Північної Америки: Сполучені Штати Америки, Канада, Мексика; країни Центральної Америки: Куба; країни Південної Америки: Бразилія, Аргентина, Чилі): форма правління - республіка або монархія, форма державного устрою - унітарна держава або федерація, політичний режим - демократичний або авторитарний. Політична система країн Північної та Південної Америки: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 9. Країнознавча характеристика країн Африки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Африки)

Форма держав Африки (країни Північної Африки: Єгипет; країни Західної Африки: Нігерія; країни Центральної Африки: Демократична Республіка Конго; країни Східної Африки: Кенія; країни Південної Африки: Південно-Африканська Республіка): форма правління - республіка або монархія, форма державного устрою - унітарна держава або федерація, політичний режим - демократичний або авторитарний. Політична система країн Африки: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії)

Форма держав Австралії та Нової Зеландії: форма правління - республіка або монархія, форма державного устрою - унітарна держава або федерація, політичний режим - демократичний або авторитарний. Політична система країн Австралії та Нової Зеландії:

поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі		інд.	с. р.	
		л	сем	лаб.		
	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Методологічні засади країнознавчих студій						
Тема 1. Країнознавство як наука та учбова дисципліна.	8	2	2			6
Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу. Поняття держави	12	4	2			6
Тема 3. Держава в політичній системі суспільства	12	4	2			6
Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин.	10	2	2			6
Розділ 2. Загальна характеристика політичної, економічної, соціальної та правової систем країн світу						
Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України).	12	2	1			8
Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи).	16	6	1			8
Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії).	14	4	2			8
Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки).	14	4	2			8
Тема 9. Країнознавча характеристика країн Африки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Африки)	10	2	1			8
Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії).	12	2	1			8
Усього годин	120	32	16			72

4. Теми семінарських та практичних занять

4.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 1. Країнознавство як наука та учбова дисципліна	2
2.	Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу. Поняття держави	2
3.	Тема 3. Держава в політичній системі суспільства	2
4.	Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин	2
	Разом	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України) Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи)	2
2.	Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії)	2
3.	Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки)	2
4.	Тема 9. Країнознавча характеристика країн Африки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем Африки) Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії)	2
	Разом	8

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Країнознавство як наука та учбова дисципліна. <i>Завдання:</i> ознайомлення з рекомендованою літературою за вказаною темою, коспектування тез, підготовка доповідей 1. Єремєєва І. А. Теоретичне країнознавство : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с. 2. Політична карта світу. URL: https://www.worldometers.info/world-map/	6

2.	Просторово-територіальна організація держав світу. Поняття держави. <i>Завдання:</i> розглянути питання лекційного матеріалу, звернутись до рекомендованої літератури та підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією. 1. Правова карта сучасного світу : навч. посіб. для студентів юрид. закл. вищої освіти і ф-тів / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, Є. А. Гетьман, О.С. Гиляка, О.В. Зінченко. – Вид. 2-ге, змін. та допов. – Харків : Право, 2023. – 478 с.	6
3.	Держава в політичній системі суспільства. <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал, поглибити знання в сфері державотворення за допомогою інтернет- посилань та допоміжної літератури, вирішити практичні задачі. 1. Конституція України. URL: zakon.rada.gov.ua. 2. Теорія держави і права : навчальний посібник/ Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г., Тицька Я.О., Атаманова Н.В., Арабаджи Н.Б. Міжнародний гуманітарний ун-т. 2021. 193 с.	6
4.	Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> поглибити знання за допомогою рекомендованої літератури та інтернет-послань. Підготуватись до тестових завдань за темами 1-4. 1. Єремєєва І. А. Теоретичне країнознавство : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с. 2. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – 2-ге вид., перероб. – Харків : Право, 2024. 504 с.	6
5.	Країнознавча характеристика України (в т.ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України). <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал, підготувати медіапрезентацію за питаннями лекції або вирішити практичну задачу. 1. Конституція України. URL: zakon.rada.gov.ua. 2. Кулаковський П. М. Країни світу : державний устрій. Навчально-наочний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 164 с.	8
6	Країнознавча характеристика країн Європи (в т.ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи). <i>Завдання:</i> звернутись до рекомендованих інтернет- посилань, вирішити практичні задачі та представити їх рішення в команді. 1. Конституційне право зарубіжних країн: підручник 2е вид. К. : Ліга-Закон, 2020. 1056 с. 2. Конституційні Акти Великобританії 1707 року, 1911 року, 1949 року, 1963 року, 1972 року, 1978 року, 1999 року. URL: https://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/uk/uk-old-r.htm 3. Конституційні Акти Франції 1789 року, 1946 року, 1958 року, 1999	8

	року.URL : https://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/france/france-r.htm 4. Кулаковський П. М. Країни світу : державний устрій. Навчально-наочний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 164 с.	
7	Країнознавча характеристика країн Азії (в т.ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії). <i>Завдання:</i> звернутись до рекомендованих інтернет- посилань, підготувати інформаційне повідомлення з медіапрезентацією за питаннями лекції. 1. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – 2-ге вид., перероб. – Харків : Право, 2024. – 504 с. 2. Конституція КНР від 04.12.1982 року в редакції 2018 року. URL : https://chinalaw.center/constitutional_law/china_constitution_revised_2018/	8
8	Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т.ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки). <i>Завдання:</i> розглянути питання, викладені в лекції, вирішити практичні задачі та представити їх рішення в команді. 1. Constitution of the United States URL : https://www.senate.gov/about/origins-foundations/senate-and-constitution/constitution.htm 2. Природні уніками Південної Америки. URL: https://www.youtube.com/watch?v=mfvb3f_fFk8	8
9	Країнознавча характеристика країн Африки (в т.ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем Африки). <i>Завдання:</i> поглибити знання за допомогою рекомендованої літератури, підготувати медіапрезентацію за питаннями теми. 1. Терещенко Т. В. Новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки (1945–2024 рр.): навчальний посібник / Т. В. Терещенко. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2025. 335 с.	8
10	Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т.ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії). <i>Завдання:</i> поглибити знання за допомогою рекомендованої літератури. Підготуватись до тестових завдань за темами 5-10. 1. Кулаковський П. М. Країни світу : державний устрій. Навчально-наочний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 164 с. 2. Економічні особливості країн Австралії та Океанії. URL: https://www.youtube.com/watch?v=c-_pTL2_KQU	8
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Країнознавчі студії»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, залікова робота
РН04	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	Лекція; робота в командах, симуляції, презентації результатів досліджень	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, залікова робота
РН06	Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, залікова робота

RH09	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, залікова робота
RH11	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Лекція, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, презентація результатів досліджень	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей та неформальної освіти здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

8. Методи контролю

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на семінарських/практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та семінарських/практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань в ході індивідуально / командної роботи студентів;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок збирати та обробляти дані.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На семінарському/практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 6 балів. При відсутності здобувача вищої освіти на семінарському/практичному занятті без поважної причини та особистої презентації виконаних завдань, але за умови розміщення ним виконаних практичних завдань на платформі Moodle в дистанційному курсі «Країнознавчі студії», оцінка за завдання виставляється на 1 бал нижча від потенційної.

Максимальна сума балів за **поточним контролем** складає **60 балів**.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється після їх завершення на основі проведення **заліку**. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Кожен з білетів містить 1 теоретичне питання та 30 тестових завдань. Максимальна кількість балів, яка може бути нарахована за теоретичне запитання – 10 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

9. Схема нарахування балів

В основу рейтингової системи навчання покладено принцип накопичення балів за певний період навчання (семестр, рік), які здобувач отримує за виконання різних видів діяльності. Сума цих балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи здобувача.

Оцінка успішності здобувача є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих тем.

Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи										Всього	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	6	6	7	7	7	7			

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Критерії та методи оцінювання поточного контролю

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Підготовка доповідей	Студент продемонстрував глибоке розуміння теми, повно розкрив її зміст. У доповіді наявна чітка логічна структура (вступ, основна частина, висновки), наведено приклади, аналітичні узагальнення, власну позицію. Використано кілька джерел, правильно оформлено посилання, мова науково грамотна.	5
	Тема розкрита послідовно, але без достатньої глибини аналізу; використано обмежену кількість джерел або відсутні посилання; висновки є, але загальні. Доповідь зрозуміла, логічна, проте менш аналітична.	4
	Матеріал викладено поверхово, без належної аргументації; відсутні посилання на джерела або власні висновки; структура неповна чи порушена.	2-3
	Тема не розкрита; доповідь відсутня або виконана формально (копіювання без аналізу, плагіат, несамотійність).	0-1
Інформаційне повідомлення з медіапрезентацією	Презентація структурована, візуально якісна, аналітична; посилання на джерела; висновки обґрунтовані.	6-7
	Є логіка викладу, але менше глибини або обґрунтування; деякі неточності.	4-5
	Поверхове повідомлення, мало аналітики, не всі джерела вказано.	2-3
	Формальне виконання без структури чи аналізу.	0-1
Робота над аналітичними кейсами, практичними задачами	Завдання виконане повністю; відповіді аргументовані, з прикладами; виявлено розуміння теорії; рішення логічно обґрунтоване.	6-7
	Завдання виконане, але частково без глибини аналізу; окремі неточності.	4-5
	Розв'язання фрагментарне, без пояснень чи прикладів.	2-3
	Немає спроби розв'язання або виконано формально.	0-1
Тестові завдання (теми 4, 10 — 5 балів і 7 балів відповідно)	90–100% правильних відповідей (9–10 з 10)	5/7
	70–89% правильних відповідей (7–8 з 10)	4–5
	50–69% правильних відповідей (5–6 з 10)	2–3
	Менше 50% правильних відповідей	0–1
Робота над проєктними	Усі учасники активно брали участь, продукт командної роботи цілісний, презентація логічна, є власні висновки	7

завданнями, ділові ігри тощо	Завдання виконане, але не всі члени команди однаково активні, окремі частини слабо узгоджені	5-6
	Частина команди не брала участі, аналітика поверхова	3-4
	Завдання виконано формально або не подано	0-2

Критерії та методи оцінювання підсумкового контролю

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Теоретичне питання залікового білету	Здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити	9-10
	Здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування	6-8
	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно	4-5
	Здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно	0-3

УВАГА! У разі використання заборонених джерел під час заліку студент, на вимогу викладача, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень. Викладачу подаються підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.
- Публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу.

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Дворівнева шкала оцінювання
50-100	Зараховано
0-49	Не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Основна література

1. Єремєєва І. А. Теоретичне країнознавство : підруч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с.
2. Лизогуб В.А. Країнознавство : підручник / В. А. Лизогуб. – 2-ге вид., перероб. – Харків : Право, 2024. 504 с.
3. Кулаковський П. М. Країни світу : державний устрій. Навчально-наочний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 164 с.
4. Правова карта сучасного світу : навч. посіб. для студентів юрид. закл. вищої освіти і ф-тів / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, Є. А. Гетьман, О.С. Гиляка, О.В. Зінченко. – Вид. 2-ге, змін. та допов. – Харків : Право, 2023. 478 с.
5. Теорія держави і права : навчальний посібник/ Крестовська Н.М., Матвєєва Л.Г., Тицька Я О., Атаманова Н.В., Арабаджи Н.Б. Міжнародний гуманітарний ун-т. 2021. 193 с.
6. Терещенко Т. В. Новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки (1945–2024 рр.): навчальний посібник / Т. В. Терещенко. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2025. 335 с.
7. Конституційне право зарубіжних країн: підручник 2е вид., К. : Ліга-Закон, 2020. 1056 с.
8. П.М. Лісовський, Ю.П. Лісовська. Країнознавство: навчальний посібник. К. : Кондор, 2024, 264 с.
9. Ірина Гудзеляк, Ірина Ванда. Політична географія : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 180 с
10. Конспект лекцій з дисципліни «Країнознавство» для здобувачів вищої освіти І курсу спеціальності 291 – «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» денної форми навчання. Укл.: Чістякова І. М., Шевченко Б. Г. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. 262 с.

Допоміжна література

1. Дністрянський М. С. Політична географія України : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 348 с.
2. Бостан С. К. Форма правління сучасної держави: проблеми історії, теорії, практики. Монографія. Запоріжжя: Юридичний ін-т, 2005. 540 с
3. Купрієнко Д. А. Державна територія і державний кордон : навчальний посібник . Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. 256 с
4. Марков К. А. Федералізм: поняття і види. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 3. 2020. С. 3-8
5. Барабаш Б.А. Законодавча влада штатів США: структура та функції. Право України. 2000. № 12. С. 116–120.
6. І. Бойкою. *Європейський союз: історія становлення та його значення для України. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2023. Випуск 76. С. 15–32*
7. В. В. Копійка, С. О. Маковський, М. А. Миронова ; за ред. В. В. Копійки. *Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. К. : ВПЦ «Київський університет», 2021. 560 с.*
8. Концепція «конфлікту цивілізацій» С.Гантінгтона. [Електронний ресурс]. URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/Phil/69.htm>

9. Територія у міжнародному праві. [Електронний ресурс]. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/mg/lectures/lecture_5.html

10. ЄС та конфлікти на території Східного партнерства: уроки для України. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://eap-csf.org.ua/2020/11/30/initiatyvy-unp-2020-analitychna-zapyska-7/>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Географія. Країни світу. URL: <http://www.geograf.com.ua/countries>
2. Економічні особливості країн Австралії та Океанії. URL: https://www.youtube.com/watch?v=c-pTL2_KQU
3. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=2657
4. Інститут світової політики. URL: <http://iwp.org.ua/ukr/>
5. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu>
6. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: <https://europa.eu>
7. Політична карта світу. URL: <https://www.worldometers.info/world-map/>
8. Природні унікальні Південної Америки. URL: https://www.youtube.com/watch?v=mfvb3f_fFk8
9. Столиці світу. Тестові завдання. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7DJXFo1lTaA>
10. Цікаві факти про Африку. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=O4sX0tQUDzA>
11. CIA. The World Factbook: веб-сайт. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/>
12. WorldAtlas. URL: <https://www.worldatlas.com/>
13. The World Bank: веб-сайт. URL: <https://data.worldbank.org/>
14. United Nations Development Programme: веб-сайт. URL: <https://www.undp.org/>
15. Interactive World History Atlas since 3000 BC. URL: <https://geacron.com/home-en/>
16. Voting Systems. In Electoral Reform Society.[Електр. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.electoral-reform.org.uk/voting-systems/> 3.
17. Electoral Geography 2.0. Mapped Politics. [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.electoralgeography.com/new/en/elections>

12 Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких

обмежень з заборогою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Країнознавчі студії» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=15037>.